



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæst. 2. Quæ hoc loco calumniatur VVolfgangus Musculus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

minatur, diciturque habere *ἐξουσίαν* τὸν ἐκκλη-
σίαν, curam omnium Ecclesiarum. Cum igitur hac in na-
ue, quæ est Ecclesia, summus sit ordo, non modo ho-
noris, sed etiam potestatis, ne sit *ἀρχή*, vel *ἐξου-
σία* in spiritali republica, necesse est nauarchum
vnum esse à quo ceteri mandata accipiant. Et si au-
tem in quibusdam sit maior sanctitas vel eloquentia,
vel etiam scientia, quod nobis iudicare licitum
non est, maior tamen in Petro est principatus & po-
tentia. Quod vero addit Calvinus, Papam apostatam
esse, id alio loco disputandum est, nunc opus est, ut di-
cat, quis, & à quo, apostasia peccat: Vbi fuerit Cal-
vinus, à quibus exiit, orbi vniuerso notum est;
quis Pontificum à Petro discesserit ne ipsi quidem e-
dicere possunt. Peculiari autem modo primus dicitur,
non ætate, non vocatione, nec ab vno, sed pluri-
bus Euangelistis, à ceteris Apostolis: itaque vere pri-
mus est. Et quamuis in alijs varient Euangelistæ ordi-
nem, in Petro tamen & Iuda constanter obseruant,
ut hic vltimus sit, ille primus.

Primus
Pontifex
Apostata
indicant-
dus est.

Petrus non
casu pri-
mus.

Calvinus
calumni-
ando se
prodit.

Pontifex
scripturæ
interpre-
tatur.

§. 4. Obijciunt nonnulli locum ad Galat. c. 2. 9.
Sed eo de loco tum dicam cum illam epistolam expli-
caro. Nunc satis est eo loco ordinem illum esse du-
bium, Augustinus, Hieronymus, Chrysostomus Pet-
rum ibidem proponunt. Nec vero Spiritus S. prou-
identiam satis expendunt, qui arbitratu casu primo
loco positum quod primus occurreat, quod quidem
dici non potest, si vel Euangelistas, vel Spiritum San-
ctum, qui memoriam Euangelistarum, manumque
moderabatur, spectemus. Spiritus S. qui capillos om-
nium Apostolorum numeravit, & suo ordine dis-
posuit, idem etiam principum orbis terræ, imo Ec-
clesiæ seriem distinxit, non casu hunc primum, illum
vltimum fecit, atque ut ita scriberet, Euangelistam
permonit. Primum itaque Petrum dixit, quia ut in-
quit D. Chrysost. *Apostolorum omnium primus, & quasi
vertex indoctus ille fuit, & rudis: ut etiam D. Hierony-
mus contra Iovinian. c. 14. monet. Alia huius gene-
ris videat lector apud Bellarminum de pontifice lib.
1. c. 17. 18. 19. ut appareat, quam effrons sit Calvinus,*
quid quod tota antiquitas docuit, *insulse dicat à Pa-
pistis affirmari.* Quibus verbis, & sibi plurimum obest,
& nobis prodest. Obest sibi, quia tot doctissimos,
sanctissimosque, atque Synodorum centurias insul-
satis accusanti stigmatiæ nemo crederet. Prodest no-
bis, quia totam Ecclesiam veterem, hoc est, Episco-
pos, martyres, Synodos, eorumque consortes Papi-
stas appellat: illorum enim sententiam nos posteri se-
quimur.

§. 5. Multo proteruius veritati antiquæ, eiusque
testibus Chytræus insultat. [Romanus, inquit, verò
Pontifex prætextu clauium Tyrannidem arripens &
scripturæ interpretandæ potestatem sibi arrogans, ve-
rè quod in veteri proverbio est: *τῷ κλειδί τῆς βασιλείας*,
autem ostium aperit.] Hæc ille immeritum in Ponti-
ficem, à quo merito damnatus est.

Non est tyrannis, sed legitima potestas monendi,
reprehendendi, excommunicandi, qua pontifex uti-
tur, & potestas scripturæ interpretandi. Si enim illa
est in Pontifice tyrannis, cur non in alijs, vel ortho-
doxis, vel Heterodoxis. Illi enim interpretandi, &
Prophetandi libertatem præterdunt, alios ab analo-
gia, & interpretatione sua alienos condemnant, ac
anathematizant. Si datum est Pontifici iudicium, si
clavis; de interpretibus scripturæ decernere de-
bet, nec excommunicare nisi cognorit, iudicaturque.

§. 6. Virgunt tamen Chrysostomi in hunc locum
expositionem, dicere eum diserte non *seruari hic digni-
tatis ordinem.* Mihi videntur non perpendisse verba
Chrysostomi, nec sensum percepisse, Chrysostomi

verba sunt. Erat enim alter etiam Simon, qui Cananæus di-
cebatur. Similiter Iudas alter Iscariotes, alter Iacobi. Iacobus
etiam eodem modo, alter Alpha, alter Zebedi. Et Marcus qui
idem ex dignitate ipsos ordine collocavit. Post duos enim, qui
apicem Apostolatus tenuerunt, Andream posuit, hic vero haud
ita, sed indifferenter. Immo vero etiam Thomam, se quidem mul-
to inferiorem, priore loco & ante se numeravit. Sed insinua-
mus à principio Apostolorum catalogum. Primus Simon qui di-
citur Petrus, & Andreas frater eius. Non parvum laudem his at-
tribuit, cum alterum à virtute, alterum à nobilitate morum
appellauerit. Deinde, inquit, Iacobus Zebedi, & Ioannes frater
eius. Vides non ex dignitate ipsos numerari: nam mea quidem
sententia, Ioannes non solum illi qui post illum numerantur,
verum etiam fratre maior erat.

Non de ordine Petri, sed aliorum loquitur, eosque in-
ter se confert, non cum Petro. Cuius rei evidentè ratio-
nem ostendo. Nam ait Marcum ex dignitate Apostolos
collocasse, ergo Petrus cum sit apud Marcum primus non
ex dignitate primus est: igitur & apud Matthæum, a-
pud quem semper primus est, & dignitate sua primus
est. Deinde si Chrysostomi suffragor res diuimeda est,
facilis est conclusio. Petrus apud Marcum dignitate
primus est, ut iudicat Chrysostomus, ergo Chryso-
stomi iudicio est primus dignitate. Tertio, non fieri
comparationem aliorum & Petri, verba Chrysosto-
mi clarissime indicant: *Post duos qui apicem Apostolatus te-
nuerunt Andream posuit: hic vero haud ita, sed indifferenter.*
Apud Marcum c. 3. 16. & 17. Primus est Petrus, deinde Or-
thodocus Zebedi & Ioannes: quartus est Andreas, Marcus
quem dicit Chrysostomus *post duos qui apicem tenu-
erunt*, itaque Petrum excludit; nam si illum compre-
henderet, post tres qui apicem tenuerunt Andreas poneretur.
Petrus igitur ut caput omnium extra membrorum
comparationem ponitur. Itaque sententia Chryso-
stomi omnino Catholica faveat, præsertim cum ille a-
lijs in locis Petro primatum tribuat.

QVÆSTIO II.

Quæ hoc loco calumniatur Volfstan-
gus Musculus?

§. 1. AD hoc exemplum Christi fingitur pontifex
Romanus duo denarium numerum in elige-
dis sibi Cardinalibus, quos Apostolorum loco habe-
ret, seruasse. Nam ex hoc loco fenatim istum purpu-
ratorum defendit quidam in suis locis. Quanquam
pari est Romano pontifici duodecim Apostolos ha-
bere, proinde longe vltra illum numerum excessit, ut
quemadmodum in reliquis Christi tenuitatem supe-
rat, ita & hoc loco vincat. In Decretalib. Greg. de offi-
Archiep. in glossa sic legitur: *Cardinales dicuntur à
cardine, quia sicut in cardine regitur ostium, ita per
Cardinales regitur vniuersalis Ecclesia.* Sed o bone
Deus quam bene ageretur cum Ecclesia Christi, si
Cardinalibus istis liberaretur.]

Respondeo Cardinales non esse Apostolorum suc-
cessores, nec velut Apostolos esse adscitos; non enim
Cardinales Episcopi sunt omnes, & qui Episcopi, non
ideo sunt Episcopi, quia sunt cardinales, ideo nec suc-
cessores Apostolorum, qua Cardinales. Nec enim Pon-
tifex est Christi, sed Petri successor. Cardinales vero
consiliarii & adiutores Pontificis sunt, in Ecclesiæ gu-
bernatione, vltiorum Episcoporum Canonici. Illi si-
pij, prudentes, gnari sint, Ecclesia recte per eorum co-
silia regitur, si quidam eorum à recto descuerint, por-
tabunt illi iudicium suum, & potentes potenter tor-
menta patientur. Verum de Cardinalibus egil. 6. Po-
licor. In manibus est liber & grauissimi, & prudētis
simi auctoris Plati nostri, quæ non modo Cardinali-
bus, sed omnibus Prælatibus impense commendatū cupio.

§. 2. Altera calūnia est. Vide ita quomodo istis conue-
niat, inquit, quod Pontif. Rom. sibi ipsi adscripserunt
potesta-

potestatem celestis & terreni Imperii. 22. Dist. cap. Omnes & super omnes Imperatores, reges, & omnem creaturam. Item quod possint omnes iudicare, iudicare vero nemine. 20. Dist. Si Papa. Item quod solus omnium plenam habeat potestatem. 2. q. 6. Qui se scit. Item quod possit contra Apostolum & vetus Testamentum dispensare, & concedit. prabend. cap. propositi glori in verbo, superius. Item quod sit vixit super terram, glori in cap. ab arbit. & cetera superba innumerata, quae de rebus Pontificum leguntur. Apostolus 1. Cor. 3. omni a. etiam Apostolos, credentibus subiecit. Idem vero sibi.]

Reprelle sunt iam dudum istæ calumniæ. Non est
i seius usurpatus, sed à Deo collatum. Ius inquam
spirituale solvendi & ligandi, etiam reges, idq; multi fecerunt
etiam inferioris potestati E. scopi. Verum
non importunum fuerit hoc respondere, quod Simo-
nians Wirringindonus olim respondit Scutæi nuda,
qui se Wilhelmum de Pratis mentiebatur, & Societ.
nostræ liceat irem. Hæc enim & similia doctissimo
meo Præceptori Becano in Privilegiis Caluinistarum
ille obiecit. *Papa potest dispensare contra ius naturale & Ap-
pofitionem. nam glossator Gratiani expresse scribit, 15. q. 6. cap.
Auctoritatem. dist. 32. c. presbyter. dist. 34. c. elector. Primò vi-
de, lector, argumentum genus; Glossator si sit, cuius
glossam deleuit Papa, si fuit, ergo id sibi arrogat, quod
in prædicator charis ille u. t. g. olator. Papa anathema
dicat, omnibus affirmantibus contra ius naturale pos-
se dispensare Papam: clarumq; est eam doctrinam no-
vos & veteres Romano-Catholicos tueri. Sed securam
istum nec canonem vidisse, nec glossam, nec in-
tellexisse patet: Canonistis enim Ius naturale est fre-
quenter, quod naturæ consentaneum videtur, mutari
tamen potest. Ius diuinum, quod aliquando, non
semper, nec omni loco aut tempore obligat. v. g. Iuris
diuini est, alienum reddere; ius ciuile præscriptione
transfert dominium, furioso gladium vetat reddere,
non decoctori, sed curato ibus eius iuberet debi-
tum. Ius diuinum est, *ne sit Episcopus Neophycus. sit vnus
vixit vir, omnis vir vxoret & prophetæ aperto, & semina o-
prio capite.* Contra hæc posse dispensare Papam, leges
ciuiles, nostros Episcopos, docetur in nostris Eccle-
siis, & scriptum etiam ad uerlariorum sententia est. (1.
Corinth. 11. 4.) Contra alia negant Papam posse, nos
tamen si faciamus, Deus non imputabit. Hanc men-
tem esse glossatoris docet argumentum canonis his
verbis propositum (15. q. 7. auctoritatem) *Apostolica
auctoritas penitus illicita in irritum deducit iuramenta.* Est-
ne illud contra ius naturale, eo quo furra interpreta-
tur modo, dispensare? 2. Non aliud agite loci, Ni-
colaus Papa, quam olim sancti Martyres, non ergo dis-
pensat contra naturæ. Verba Canonis: *Authorita-
tem venerabilium prædecessorum nostrorum secuti, & nomi-
natim beatiissimi Papa & Martyris Alexandri Quinti à beato
Petro, ab omnibus iuramentis & cuiuscunque modi obligati-
onibus, quibus ille sese, coacti violenti impiorum, obligauerunt,
absoluit.* Alexandri Epistolam vide lector, d. 19. tit.
Romanorum. simulque attende, num Imperator cap. 4.
ad leg. iul. Maiest. §. 2. contra ius naturale dispenset, an
vero Scutæi dicat quod ille:*

uxorem accesserit, in lectoratu permaneat, aut si forte necessitas
sit, subdiaconus fiat, nihil autem supra, similiter si bigamus fue-
rit: ergo Papa dispensat, &c.

Panormitanus c. fin. de diuortio, ait, dispensare contra nouum Testamentum posse. Non visum à Scurra Panormitano, multa suadent, 1. Quia contra morem, & scriptum citat, nam est in caput finale, de diuortio l. 4. decreti. 19. 2. Quia eod. loco docet, contra leges diuinas non posse dispensare Papam. 3. Quia Panormitanus omnino diuersa mens est. Cum enim illud caput explicuisset, in quo Innocentius Tertius recens conuersus ad fidem, qui matrimonium ante contraxerant cum relictis fratris, secundum legem Mosaicam, propter infirmitatem permittit, vt eo matrimonio post baptismum utantur. Non tamen liceat baptizatis ita contrahere. Deinde fubicit Panormitanus. Secundo nota; quod Papa ex maxima causa posset dispensare contra nouum Testamentum. Cate um in additionibus remittit lector ad ea, quæ dixerat idem Panormitanus in cap. 13. t. qui sibi sint legitimi, vbi num. 21. sic habet: Nec obstat, si dixerit Papam posse ex causa dispensare in gradibus diuina lege prohibitis, vt notatur per aliquos in cap. literas, de rebus spoliatis. quia illud verum, secundum eum disponendo, & legitimando matrimonium, vt ex nunc, non autem ex tunc, ita vt filij ante geniti censentur legitimi. Ecce illa dispensatio est dispositio circa ea, quæ non prohibentur nouo Testamento. Deinde, nonne Ministri, cum pileolati confectionantur, eodem iure dispensant? Tollitur ignorantia, euanescit calumnia, cuius mater est impietas, Pater furor. Non enim de lege quauis, sed ea, quæ verum nonominino necessarium est, dispensare potest. Sic Ambrosius contra nouum Testamentum Neophytus, ad Episcopatum venit.

Idem dicit Bertachinus in repert. dicit. Papa. at nihil talē
in repertorio reperitur. nosſum repertorium ſic ha-
beret: Papa non poteſt diſpenſare in prohibitis Teſtamento ve-
teri & nouo. Anton. de But. & Ioan. Andr. in cap. ſuper de v-
ſur. & Anton. de Prato in dict. conf. 11. col. nec contra Euan-
gelium, nec uis Diuinum 26. diſtinct. 1. deinde 14. diſt. ſicut
& gloſſam cap. literas de reſtit. ſpoliat. Bertachinus non
modo ipſe mendaci Scurram arguit, ſed alios quoq;
citat contra Scurras. Quod illos apud quos aliqua iu-
ris & æquitatis cura reſidet, adhuc tam manifeſta di-
cturos arbitrare?

Idem glossator scribit, quod Papa est verus Deus, & verus homo, & habet caeleste arbitrium, ideo potest creare, substantialia mutare, &c. Glossatoris sunt, non Papa. 2. Verum sensum habent, Papa est Deus, vt Principes & Reges, vt Episcopus, vt Dei vices gerens, non enim alia mens glossat, quam canonis, cuius verba sunt: Non enim homo, sed Deus separatus, quod Romanus Pontifex, (qui non puri hominis, Papa quod sed Dei vicem gerit in terris) Ecclesiarum necessitas vel vtilitas pensata non humana, sed diuina potius auctoritate dissolui

Vergergo Deus, non natura, sed verè diuinâ au-
thoritate, sic nos à Deo matrimonia soli dicimus
cum legitimâ Magistratus authoritate, separari con-
iuges, & ad vota nona adfoiare permittimus.

3. Cui offendit glossator, cuius loquendi modum
Papistæ non probant, & laudatur Gaspar Walerus
cauponans deliria Graefi: (Præf. Graefi ad Regem
Angl.) Tertium fuit, maiestatis tuae auctoritas, *que in ipsa*
SVMMA AC PLANE DIVINA RESIDET, &
talis iam olim residebat, in IMMENSÆ magnitudinis &
claritudinis profatoribus suis. An ideo Voislius Caluini-
sta Deo immensitatem detraxit, quia videbat eam à
collega Tigurino magno quidem, sed tamen dua. um *Adulatio-*
insulatum Regi tribuere? Verum non culpae hæc *nes Calui-*
P. Becanus, sicut nec, quod iucubrationes illæ ad hæc *manorum.*
cratissimi, & cellissimi præsidii aram fusi, eanduntur.
Tantum monet, ne Sectarii plura Regibus & Reginis
suis tribuant, quam Catholici Papæ suo. Deinde e-
bulones

Quedam
in nouo Te-
stamento
interdum
mutata, &
consilia nō
perpetua
præcepta.

DAVIDS Gm.
17
Evangelia
C VI
18

bulones putat (Aret. Apocalyp. 13.) Qui Romanum Imperatorem inuictum dicere, & felicitatem & successum Imperij Romani nimium mirari, calumniantur esse adorare Draconem: cum tamen externi Reges habeant summam ac planè diuinam auctoritatem, immensam magnitudinem. Sint potentissimi, augustissima eorum auspicia, sint inuicti & *et regum sui*. Præfat. Wesari. Pontifici igitur illa tribuimus, quæ saluis legibus noui, & veteris Testamenti fieri possunt, nec ullam, nili vicariam potestatem.

§. 3. [Deinde apertus est, inquit Musculus, locus Cypriani tractat. 3. de simplicitate clericorum, ubi sic dicit: Hoc erant utique & ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præditi, & honoris, & potestatis. Si pari consortio potestatis & honoris præditi fuerunt, ut quid somniatur Petri primatus.]

Respondendo fieri non potuisse quin cauteriatæ fuerit conscientia, qui nihil omnium conscientiam veritatis, Cypriani locum mutilum proferendo, contra Cypriani, & propriam mentem loquatur. Cyprianus de unitate Ecclesiæ contra schisma Nouatianum scribit, & ideo eos perire affirmat, qui à cathedra Petri recedunt. Integrum Cypriani locum adfero, ut decepti videant, quæ per hanc Patres citent aduersarii. Hoc eo fit, ait, fratres dilectissimi, dum ad veritatis originem non reditur, nec caput queritur, nec magistri celestis doctrina seruatur. Quæ si quis consideret & examinet, tractatu longo atq; argumentis opus non est. Probatio est ad fidem facilis compen-

diu dio veritatis. Loquitur Dominus ad Petrum: Ego tibi dico, fidei ad Pe- inquit, quia tu es Petrus, & super istam petram edificabo Eccle- trum refu- siam meam, & portæ inferorum non vincent eam: Et tibi da- gere. bo clauis regni caelorum, & quæ ligaueris super terram, erunt li- gata & in caelis: & quæcunque solueris super terram, erunt so- luta & in caelis. Et iterum eidem post Resurrectionem suam di- cit: Pascue oues meas. Super illum vnum adificabo Ecclesiam suam, & illi pascendas mandat oues suas. Et quamuis Apo- stolis omnibus post Resurrectionem suam parem potestatem tri- buat, & dicat: sicut misit me Pater, & ego mitto vos accipite Spiritum sanctum. Si cui remiseritis peccata, remittentur illi; si cui teneritis, tenebuntur: tamen ut unitatem manifesta-

Vna Cathe- ret, vnam cathedram constituit, & unitatis eiusdem originem thedra con- ab vno incipientem sua auctoritate disposuit. Hoc erant utiq; stituta. & ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præditi, & honoris & potestatis, sed exordium ab unitate proficiscitur. Pri- matius Petro datur, ut vna Christi Ecclesiæ & cathedra vna monstretur. Et Pastores sunt omnes, sed grex vnus ostenditur, qui ab Apostolis omnibus vnanimi consensione pascatur. Quam vnam Ecclesiam etiam in Cantico Canticorum Spiritus S. ex personâ Domini designat & dicit: vna est columba mea, per- fecta mea, vna est matri suæ, electæ genetrici suæ. Hanc Ecclesiā unitatem qui non tenet, tenere se fidem credit? qui Ecclesiā re- nititur & resistit, qui Cathedram Petri, super quam fundata est Ecclesiā, deseruit; in Ecclesiā se esse confidit?

De lectione controuersia est. Pammilius ex codi- ce, Cambronensi, & Manutius ita legunt. Et quamuis Apostolis omnibus parem tribuat potestatem, vnam tamen ca- thedrā constituit, unitatis eiusdem originem atque rationem sua auctoritate disposuit. Hoc erant & ceteri quod Petrus, sed Primatus Petro datur, ut vna Ecclesiā & cathedra vna mon- stretur. Et Pastores sunt omnes, sed grex vnus ostenditur qui ab Apostolis omnibus vnanimi consensione pascatur. Qua in lectione non est vlla difficultas, & lectio sane præfe- renda est.

Veratissimis codicibus vsus est Manutius. Testa- tur Marianus Victorius annotat. ad Hieronym. vnum fuisse 900. annorum. addit Pammilius. Hobi Cardinalis Codicem. Quod si alia lectio placeat, expl. cant eam Bellarminus, Remundus Rufus, contra Molinæum. Alanus Copus contra Magdeburg. dial. l. cap. 20. Facilis est ratio, par fuit honor apostolatus, par po- testas prædicationis & miraculorum, par iurisdic- tio,

Apostoli quomodo pares.

par inquam in alios, sed Petri etiam in ipsos. Nam Petri cathedram statuit, super quam fundata est Ecclesiā.

§. 4. Denique, [Non possum, inquit, hic transire Romanam illam stupidam ambitionem, cui Cephæ idem est quod caput. Arguentes enim ex hac dictio- ne, probare conantur suum primatum Romani Pon- tifices. Nam ita legimus in Epist. 3. Anacleti Papæ: Et licet omnes essent Apostoli, Petro tamen à Domino concessum est, & ipsi id ita inter se voluerunt, ut reli- quis omnibus præficeret Apostolis, & Cephæ, id est, ca- put & principatum teneret Apostolatus. Et in Decre- tis Vigili Papæ c. 7. ita legitur: Quoniam licet omnium Apostolorum par esset electio, beato tamen Petro concessum est, ut cæteris præmereretur: unde & Cephæ vocatur, quia caput est, & primus omnium Apostolo- rum. Hos remittamus ad Euangelistam Ioannem, qui c. 1. dicit. Tu vocaberis Cephæ, quod si interpretaris, sonat Petrus. Vsque adeo videlicet Romani caput & primatum somniant in Ecclesiā, ut sanum illis non sit caput. Bene scilicet Ecclesiæ consulunt, caput illi dan- tes faxeum. Quanto melius illi, qui filium Dei ponunt Ecclesiæ caput?]

Respondendo rectè quidem facere Musculum, quod illam Epistolam Anacleti esse agnoscat; nam de statu controuersiam illi faciunt nouatores, quam defendit Baronius anno 103. 106. 112. & in Martyrol. 13. Iulii. Et Turtian. noster lib. 2. cap. 8. contra Magdeburg. & Geneb. in Anacleto. Martyrio coronatus est anno 111. 13. Iulii fuisse Clementis successorem, testatur Angulim- nus Ep. 165.

Hoc igitur conuictum Anacleto impingitur, qui Petrum & Paulum adolescens videre potuit, quilibet dem sanguine signauit suo. Deinde potest sententia eius rectè intelligi, ut nihil falsi contineat. Voluerunt enim ut cæteris præficeret Apostolis, & teneret Cephæ, id est, caput & principatum Apostolatus, non ait dictio- nem *κεφαλή* seu Cephæ propriè significare idem quod caput, neque eandem propriè idem significare quod caput principatus; sed Cephæ esse, seu Cephæ tenere, idem fuisse, ac tenere caput, & principatum; itaque Metaphorice cam Cephæ significationem adfert, quæ vera est. Nam eff. Cephæ, est esse caput, ac Principem; ita Chri- stus lapis angularis est, id est, caput, & Principes Ec- clesiæ, idemque fundamentum, sic & Apostoli funda- menta sunt, hoc est, capita. Eadem ratione Vigilius in- telligendus est; Concessum est Petro, inquit, ut præmine- ret, unde & Cephæ vocatur, quia caput est, & primus Apo- stolorum. Perinde ac si dicat. Simon vocatur Petrus quia caput est, & primus Apostolorum, non hoc dicit Pe- trum & caput, & primum, & Principem esse Synony- ma ut sunt caput, & *κεφαλή*, sed Petram esse, idem esse, quod est esse caput, & Principem, Etenim obscurot Metaphora per vltiorem exponitur, nec vllum tam maleuolum sanctorum martyrum calumniatorem esse arbitror, ut dicat eos putasse, Cephæ, & Principem, & primum esse Synonyma. Si igitur in Principe & pri- mo Metaphoram explicatam intelligunt, cur non etiam in verbo *Caput*? Hinc apparet quo hæresis ver- borum captatrix perueniat, dum sanctorum simpliciter loquentium sensa conatur deprauare.

QVÆSTIO III.

Quæ aliorum Apostolorum nomina & gesta?

§. 1. Andreas Petro proximè iungitur, à Marco idem interpolito Ioanne & Iacobo, quarto loco collocatur, Chryl. à virtute eum nomen habere asserit,